ЮКИО МИШИМА

Превод от японски: Дора Барова

ЗЛАТНИЯТ ХРАМ

enthusiast

ЮКИО МИШИМА

ЗЛАТНИЯТ ХРАМ

Превод от японски
Дора Барова

enthusiast

София, 2025

三島 由紀夫
金閣寺
KINKAKUJI
Copyright © 1956, The Heirs of Yukio Mishima
All rights reserved

Юкио Мишима
Златният храм

© Дора Барова, превод, 1990, 2005, 2025
© Яна Аргиропулос, дизайн на корицата, 2025
© Enthusiast – запазена марка на „Алто комюникейшънс енд пъблишинг“ ООД, 2025
ISBN 978-619-164-728-6

ПЪРВА ГЛАВА

От най-ранно детство слушах баща ми да разказва за Кинкакуджи, Златния храм*.

Роден съм на самотен полуостров, вдаден дълбоко в Японско море, североизточно от Майдзуру. Но баща ми е от Шираку – източно предградие на Майдзуру. По настояване на близките си той приел монашески сан и впоследствие станал настоятел на храма в това пустинно място, наречено нос Нариу. Тук се оженил, тук се родил и синът му, тоест аз.

В околността нямаше подходящо училище. Затова ми се наложи рано да се откъсна от полата на мама и да напусна родния си дом. Изпратиха ме при чичо, който живееше на пешеходно разстояние от прогимназията в Източно Майдзуру.

Родният край на баща ми е много слънчев. Но всяка година през ноември и декември дори когато е съвсем ясно и по небето не се мярка нито облаче, внезапно

---

* Става дума за Златния храм, Кинкакуджи (*яп.*), в град Киото. – Б. пр.

плисва дъжд. И то по няколко пъти на ден. Чудя се дали не дължа непостоянния си характер тъкмо на този променлив климат.

През майските вечери след училище обикновено сядах в стаята си на втория етаж и гледах отсрещните хълмове. Залязващото слънце искреше в младата зеленина на дърветата и хълмовете наподобяваха разгърнат сред полето златен параван. Любувах им се и си представях Златния храм.

И на снимки, и в учебниците бях виждал истинския храм, но много по-близък ми беше илюзорният му образ, който си бях създал от разказите на баща ми. Той никога не бе споменавал например, че храмът сияе в позлата, но твърдеше, че на света няма по-красиво нещо от него. Ето защо образът на Златния храм, отпечатан в моето сърце под влияние на йероглифите, с които се изписва названието, и на самото им звучене, бе съвсем неповторим.

Достатъчно ми бе да видя как в далечината оризовите поля искрят на слънцето и вече ми се струваше, че е отблясъкът на невидимия храм. Планинският проход Йошидзака, който разделя нашата префектура Киото и съседната – Фукуи, е точно на изток, тъй че слънцето изгрява иззад него. И макар Киото да е в противоположната посока, ми се привиждаше, че Златният храм се извисява в ореола на утринното слънце в небето над прохода.

Или, с други думи, Златният храм бе навред край мен и в същото време не го виждах в действителност, тъй че той за мен бе като морето. Нашето

село Шираку е на около четири километра от брега и заливът Майдзуру е скрит зад хълмовете, ала наоколо постоянно се усеща морето, някакво предчувствие за него. Вятърът често довява мириса му, а при буря долитат огромни ята чайки и кацат по близките оризови полета.

Бях много слаб и хилав. Другите момчета винаги ме побеждаваха в надбягването и в игрите с железни пръчки. Освен това по рождение заеквах и това ме правеше още по-затворен. Всички знаеха, че съм син на будистки свещеник, и по-лошите деца ми се подиграваха – имитираха как заекващ монах мърмори под носа си сутри. В един от учебниците се разказваше за някакъв детектив пелтек и съучениците ми специално четяха това място прекалено високо, за да ме уязвят.

Едва ли е нужно да обяснявам, че заекването бе издигнало преграда между мен и околните. Не мога да произнасям първия звук. А той е нещо като ключ към вратата между вътрешното ми Аз и външния свят. Никога не успявам да превъртя ключа отведнъж. Нормалните хора боравят безпрепятствено с думите, тъй че вратата между тях и другите е винаги широко отворена и въздухът се движи свободно навън и навътре. За мен това е съвършено невъзможно – ключът ми е напълно ръждясал.

Когато прави отчаяни усилия да произнесе първия звук, пелтекът прилича на птичка, която се опитва да се освободи от примка. Най-сетне успява, но е твърде късно. Вярно, понякога ми се струва, че външ-

ният свят ме изчаква търпеливо, докато се мятам в примката. Но това вече не е същата онази изначална и чиста действителност. Измъкна ли се след дълги и неимоверни усилия навън, тя сякаш само за мен е успяла да промени цвета си и да стане друга... Загубила свежестта си, полуизгнила и воняща реалност, която вероятно е отредена за мен.

Съвсем обяснимо е, че момче с моя недъг неминуемо започва да мечтае за власт и по-точно – за две различни въплъщения на властта. Обичах историческите романи за тирани и си представях, че съм могъщ и жесток властелин. Заеквам и затова почти не говоря, но поданиците ми се мъчат да доловят и най-малката промяна в израза на лицето ми, живеят в постоянен страх, треперят и денем, и нощем. Не е нужно аз, властелинът, да обгръщам с поток от думи жестокостта си. Най-красноречивото обяснение е моето мълчание. Изпитвах неописуема наслада, когато във въображението си подлагах на жестоко наказание учителите и съучениците си, които постоянно ме тормозеха... От друга страна, си представях, че съм велик художник – господар на вътрешния свят, съзерцаващ мълком цялата Вселена. Макар физически да бях жалък, духовно бях по-богат и по-надарен от останалите. Всъщност не е ли съвсем естествено момче с неизлечим недъг като моя да лелее в душата си илюзията, че е нечий таен избраник. Струваше ми се, че в този свят ми е отредена велика мисия, за която още не зная.

... Спомням си следната случка.

Прогимназията в Майдзуру бе разположена в нова светла сграда с голямо игрище, а наоколо се издигаха живописни хълмове.

През един майски ден дойде някакъв курсант от военноморското инженерно училище в Майдзуру, бивш възпитаник на прогимназията, който бе решил да посети родното училище по време на своя отпуск.

Беше силно загорял, изпод козирката на ниско нахлупената му фуражка стърчеше добре оформен дълъг нос – изобщо бе олицетворение на млад герой. Разказваше на наобиколилите го момчета за тегобите на военния живот с всичките му ограничения, налагани от жестоката дисциплина. В неговите описания обаче непоносимото ежедневие изглеждаше прекрасно и героично. С всеки свой жест той демонстрираше превъзходството си, но въпреки младостта си съзнаваше, че трябва да бъде и снизходителен. Гръдта му, стегната в обшит с ширити изпънат кител, наподобяваше строен нос на кораб, който пори морските вълни.

Курсантът седеше на каменните стъпала към игрището, а около него се бяха събрали няколко момчета, които с възторг поглъщаха всяка дума. В цветните лехи по ската цъфтяха майски цветя – лалета, сладък грах, анемония и макове, а над главите на момчетата свеждаше клони щедро отрупаната с бели цветове магнолия.

И разказвачът, и слушателите стояха неподвижни като издялани от камък. Аз седях сам на една пейка малко встрани от тях. Такива бяха правилата ми за

приличие. И спрямо майските цветя, и високомерната униформа, и взривовете от весел смях.

Но младият герой се интересуваше повече от мен, отколкото от своите поклонници. Само аз показвах, че не се прекланям пред достойнствата му, и това, изглежда, накърняваше самочувствието му. Той попита как се казвам и ме повика:

– Ей, Мидзогучи!

Чак тогава ме погледна за пръв път открито. Втренчих се в него, без да пророня дума. В предназначената за мен усмивка прозираше кокетството на властелин.

– Няма ли да отговориш нещо? Или си глух, а?

– Пе-пе-пел-пелтек съм – отвърна вместо мен един от поклонниците му и всички се запревиваха от смях.

Ах, как режеше този смях! Звънтящият и по детски жесток смях на моите съученици винаги ми напомняше блестяща на слънцето свежа трева.

– Аа, пелтек значи. Защо не постъпиш в нашето училище? Моментално ще ти избият пелтеченето.

Не знам как се получи, но изведнъж отвърнах гладко, без заекване. Думите просто се изплъзнаха от устата ми, без да направя ни най-малко усилие.

– Не се и каня. Ще стана свещеник.

Всички притихнаха. Младият герой се наведе, откъсна стръкче трева и го мушна в устата си.

– Хм, в такъв случай след някоя и друга година, когато му дойде времето да ме погребат, ще разчитам на услугите ти.

Тихоокеанската война бе вече започнала.

... В онзи миг сякаш ме осени някакво прозрение. Да, точно така. Ще стоя с широко разтворени ръце в този свят на тъмнина и ще чакам. Ще чакам, докато и майските цветя, и мундирите, и зложелателните ми съученици попаднат в обятията ми. Видях как мачкам света в юмруците си и го изстисквам... Но това прозрение бе твърде мрачно, за да накара момче на моята възраст да изпита гордост.

За мен гордостта бе нещо по-леко, по-весело, нещо привлекателно за очите и сияйно. Исках да е видимо. Исках гордостта ми да е видна за всички. Да речем, като кортика, който висеше на кръста на въпросния герой.

А кортикът, обект на мечтите на всеки прогимназист, бе наистина великолепен. Разправяха, че курсантите от военноморското училище тайно си острели моливите с тях, но на мен ми се струваше, че е много изискано да използваш такъв прекрасен символ за толкова тривиални нужди.

По едно време той съблече униформата си и я метна небрежно върху бялата ограда. После и панталоните, и снежнобялата си риза... Дрехите му висяха точно над цветята и разпръсваха миризмата на млада пот. Една пчела се обърка и кацна за кратък отдих върху сияйно бялата риза цвете. А украсената със златен галон фуражка висеше малко по-встрани от униформата, но така чинно, сякаш бе нахлупена ниско на главата на собственика си. А той самият се запъти към посипания с пясък ринг за борба зад училището, за да премери сили с момчетата.

Гледах окачената на оградата униформа и ми се струваше, че съм пред покрит със слава гроб. Изобилието от майски цветя само засилваше това усещане. Фуражката, с блестяща гарвановочерна козирка, коженият колан и кортикът недалеч от нея, не бяха върху тялото на курсанта, но излъчваха особена романтична красота. Бяха съвършени като собственика си... С една дума, изглеждаха ми като реликви, останали след гибелта на млад герой. Огледах се, за да се уверя, че наоколо няма жива душа. Откъм тепиха се носеха възгласи. Извадих от джоба си ръждясалото ножче, с което си острех моливите, промъкнах се до оградата и направих върху красивата черна ножница на кортика няколко отвратителни резки...

... Като прочетат написаното, някои могат да отсъдят прибързано, че съм младеж с поетична душа. Но до ден днешен не само че не съм писал стихове, но не съм си водил и дневник. Не изпитвах стремеж да компенсирам недостатъците си, като развия у себе си някаква дарба, с която да засенча околните. Или, с други думи, бях прекалено горд дори за човек на изкуството. Желанието ми да бъда тираничен властелин или велик художник така си и остана само мечта, защото не направих никакво усилие да се заловя истински с нещо и да го завърша.

Околните не ме разбираха и това бе единственото, с което се гордеех, както и единственото обяснение за нежеланието поне веднъж да изразя чувствата и мислите си така, че да стигнат все пак до някого.

Бях убеден, че съдбата ми е отредила да остана завинаги сляп за всичко достъпно за очите на другите. Самотата ми набъбваше като угоявана свиня.

Ето че споменът неочаквано ме връща към една трагична случка в нашето село. Макар тя да няма нищо общо с мен, и до днес не ме напуска чувството, че някак ме засяга, че съм участвал непосредствено в събитията.

Тази трагедия ми разкри толкова много неща – живот, страст, измяна, ненавист, любов... Но капризната ми памет предпочита да отрече и пренебрегне онзи елемент на величие, който безспорно се таеше в дъното на трагедията.

През две къщи от дома на чичо живееше красиво момиче. Казваше се Уико. Очите ѝ бяха големи и чисти. Държеше се много надменно – може би защото родителите ѝ бяха богати. Всички я глезеха и ѝ обръщаха прекалено голямо внимание, но тя бе някак затворена в себе си и беше трудно да си представи човек какво ѝ е на ума. Макар навярно да бе все още девствена, завистливите селски клюкарки я одумваха и подмятаха, че жени с такава външност са обикновено бездетни.

Още щом завърши девическата гимназия, Уико пожела да постъпи като медицинска сестра във Военноморската болница в Майдзуру. Болницата не беше далеч и тя ходеше дотам с колело. Но сутрин започваше работа много рано и излизаше от къщи по тъмно, два часа преди да тръгна на училище.

Една вечер не можах да заспя, обладан от похотливи мечти за тялото ѝ. Не мигнах почти цяла нощ, а призори, още по тъмно, се измъкнах от постелята, нахлузих гуменките си и излязох в мрака на лятната предутрин.

Не ми се случваше за първи път да си представям тялото на Уико. Отначало смътни и случайни, тези мисли постепенно фокусираха цялото ми съзнание, а бялото ѝ гъвкаво тяло, което се мержелееше в мрака на нощта, придоби отчетливите очертания на благоуханна плът. Усещах как пръстите ми горят от допира до тялото ѝ. Виждах как гъвкавата ѝ плът трепти под пръстите ми и разпръсва аромата на цветен прашец.

Затичах се в предутринния мрак по павираната пътека. Камъните не бяха нито много нагъсто, нито много нарядко, а и мракът сякаш се разтваряше пред мен, за да ми стори път.

Стигнах до мястото, където пътеката се разширява и се насочва към селцето Ясуока. Там се извисяваше голямо дърво. Стволът му бе мокър от росата. Притаих се в сянката му и зачаках колелото на Уико да се появи откъм селото.

Чаках, без да зная какво точно се каня да направя. Бях препускал стремглаво насам, но сега, когато, спотаен в сянката на дървото, си поемах дъх, нямах представа какво всъщност искам. Твърде дълго бях живял без каквато и да е връзка с външния свят и навярно затова се самозалъгвах, че щом се втурна веднъж в него, моментално всичко ще стане възможно и достъпно.

Юкио Мишима
Златният храм

Превод *Дора Барова*
Редактор *Петя К. Димитрова*
Дизайн на корицата *Яна Аргиропулос*
Коректор *Нина Джумалийска*
Предпечат *Яна Аргиропулос*

Японска. Трето издание
Формат 60x90/16
Печатни коли 21
ISBN 978-619-164-728-6

Издава
enthusiast

Запазена марка на
„Алто комюникейшънс енд публишинг“ ООД
София, бул. „Васил Левски“ 31
тел. 02/943 87 16
e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите от
www.enthusiast.bg

enthusiast.bg

Печат РОПРИНТ

Луната изгря иззад планината Фудосан. Освен в гръб Златният храм се издигаше като начупен и фантастичен черен силует. Само решетестите прозорци на най-горния етаж позволяваха на меките лунни сенки да се промъкнат в сградата. Кукьочо излъчваше сияние, сякаш неясната лунна светлина бе намерила там подслон за през нощта.

Златният храм ще изгори. И вече нищо не ще застане между Мидзогучи – главния герой – и живота.

Когато заекващият, изолиран млад аколит прекрачва прага на Златния храм в Киото, той не открива покой, а потъва в обсебваща мания. От малък завижда на съвършенството на храма и е измъчван от собствената си незначителност, а като поклонник поема по мрачен път към безумието. Вдъхновен от история по истински случай, майсторският роман на Мишима изследва ужасяващата сила на красотата и човешкия порив да унищожим онова, което не можем да притежаваме.

Цена: 11 €/ 21.51 лв.

9 786191 647286

www.enthusiast.bg